

Munnen – en del av omvårdnaden

På senare tid har sambandet mellan munhälsa och allmän hälsa blivit allt tydligare. Idag har de äldre fler egna tänder och överlag bättre munhälsa än tidigare generationer. Fler tänder, kronor, broar och implantat kräver noggrann munhygien. När hälsan sviktar och man inte klarar av sin egen munvård ställs stora krav på att personalen inom vård- och omsorg har kunskap om munnen.

Munvård är en del i den dagliga omvårdnaden. Det kan bestå av tandborstning, rengöring av munhålan, rengöring av fasta och avtagbara protetiska tandersättningar och behandling av uttorkade slemhinnor. När man inte klarar av sin munvård behövs stöd av vård- och omsorgspersonalen, som ibland också måste ta hela ansvaret.

Kvalitetsregistret Senior Alert är ett stöd i arbetet med att förebygga fall, undernäring, ohälsa i munnen och trycksår. För att få systematik och struktur i det och öka möjligheterna till bästa möjliga vård och omsorg – oavsett vem som utför den – används riskbedömningsinstrument och åtgärdslistor. Det finns vetenskapligt stöd för att arbetssättet har effekt. De olika områdena hänger samman: Till exempel har den som har risk för ohälsa i munnen oftast även risk för undernäring och så vidare ...

Ibland kan dock åtgärder för att förbättra nutritionen behöva prioriteras. Sådana åtgärder kan vara nattmål eller energirika livsmedel med högt sockernehåll.

Förebyggande munvård med ROAG

ROAG (Revised Oral Assessment Guide) är ett instrument för munbedömning med inriktning på förebyggande åtgärder. Det kan vara ett värdefullt verktyg för att förbättra munhälsan hos äldre som har behov av vård och omsorg. Verktöget kan med fördel användas vid andra tillfällen, som till exempel vid palliativ vård.

Syftet är att:

- identifiera problem i munhålan
- tydliggöra individens behov av munvårdande åtgärder
- ge stöd för dokumentation och kommunikation
- vara beslutsunderlag vid konsultation eller som remiss
- utvärdera åtgärder som har satts in

ROAG beskriver tillståndet i munnen från friskt till sjukt, vilka åtgärder vårdenheten själv kan göra och när man bör konsultera tandvården.

Riskbedömningen utförs av vård- och omsorgspersonal. Om bedömningen visar att det behövs munvårdande åtgärder så utför personalen dessa, utifrån en åtgärdslista.

Uppsökande tandvård

Landstinget har övergripande ansvar för tandvård och avtal med kommunerna i länet om uppsökande verksamhet. Enligt lagen har individer med varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser rätt att få en munhälsobedömning per år och nödvändig tandvård. Tandvården ska medverka till en påtaglig förbättring av förmågan att äta mat. Om individens allmäntillstånd inte medger någon mer omfattande behandling ska inriktningen i stället vara att motverka smärta och obehag. Individen kan själv välja om detta ska utföras av Folktandvården eller en privat tandläkare.

Tandhygienist eller tandläkare utför den uppsökande tandvården (munhälsobedömning och handledning) i individens hem. Det sker alltid i samverkan med kommunal personal eller anhöriga.

I avtalet ingår även en årlig utbildning till vård- och omsorgspersonal. I Jämtlands län utförs utbildning och uppsökande tandvård av Folktandvården.

För mer information:

- www.vardhandboken.se
- www.senioralert.se
- www.jll.se
- och eventuella rutindokument i din verksamhet

Beställarenheten
Jämtlands läns landsting
Box 654
831 27 Östersund.

Telefon: 063-14 75 02, 063-14 76 19 eller 063-14 75 89

i samarbete med kommunerna i länet

Senast uppdaterat: 2014-07-04